

ХРИСТІЯНСТВО СВЯТОГО ПИСЬМА

Посібник для учня | Курс 2

Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто ради Мене згубить душу свою, той її збереже.

Луки 9:24

www.kraynebo.com

Видавництво «Крайнебо»
Львів, Україна

Тимоті Дж. Келлер | Пресвітеріанська церква Відкупителя | 2005

УДК 274/278](07)
К 342

ХРИСТІЯНСТВО СВЯТОГО ПИСЬМА

ПОСІБНИК ДЛЯ УЧНЯ

КУРС 2

Усі права збережені © 2005 Тимоті Дж. Келлер та Пресвітеріанська церква Відкупителя.
Усі права збережені. Відповідно до обмежень щодо авторських прав, жодну частину цього матеріалу не можна відтворювати в будь-який спосіб або зберігати будь-яким засобом без дозволу *Пресвітеріанської церкви Відкупителя (Redeemer Presbyterian Church 271 Madison Ave., Suite 1600 New York, NY 10016)*

www.kraynebo.com
Видавництво «Крайнебо»

Переклад українською мовою.
Усі права збережені © 2019 Видавництво «Крайнебо»
Версія 1 – 1 січня 2019 р.

ISBN 978-617-7601-32-5

© 2005 Тимоті Дж. Келлер
та Пресвітеріанська церква Відкупителя
© 2019 Видавництво «Крайнебо»

Зміст

Заняття 1	ЯК МЕНІ СЛІДУВАТИ ЗА ІСУСОМ?	5
Заняття 2	ЯК МЕНІ ПІЗНАВАТИ ХРИСТА?	15
Заняття 3	ЯК МЕНІ ПІЗНАВАТИ ХРИСТА РАЗОМ ІЗ ІНШИМИ?	27
Заняття 4	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ІНШИХ ХРИСТІЯН?	35
Заняття 5	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО МОГО БЛИЖНЬОГО?	47
Заняття 6	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ТИХ, ХТО НЕ ВІРИТЬ?	59
Заняття 7	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ТИХ, ХТО КРИВДИТЬ МЕНЕ?	69
Заняття 8	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ГРОШЕЙ?	79
Заняття 9	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ЛЮБОВІ ТА ШЛЮБУ?	89
Заняття 10	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО СВОЄЇ ПРАЦІ?	101

Християнство Святого Письма

Як мені слідувати за Ісусом?

Заняття 1 | Курс 2

У Євангеліях бачимо, що Ісус закликав людей бути Його учнями та слідувати за Ним.

Що означає «бути покликаним» і «слідувати за Ним»?

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ — УЧНІВСТВО

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Покликані до стосунків

Слово «учень» у повсякденній грецькій мові вживали на позначення учня якогось учителя чи ремісника або просто новачка у якійсь справі.

- 1) В обох випадках учні мали добре знати своїх майстрів-учителів.
  - Дуже часто вони жили разом і учні віддавали своє життя під владу учителя.
  - Це робилося не просто, щоб отримати знання, але також щоб здобути мудрість і характер.

Покликані до абсолютної вірності

У Марка 1:16-20 бачимо, що перші учні «покидали» своїх батьків (вірш 20), а також свої неводи (вірш 18).

- 1) Це не означає, що вони «втрачали стосунки» з ними чи що ніколи більше не ловили рибу.
- 2) Учнівство означає, що Ісус стає верховною та абсолютною вірністю нашого серця.
  - Служити Йому, знати Його, догоджати Йому та відображати Його – це не обговорюється.
  - Він стає першорядною пристрастю та метою нашого життя.

Покликані до безумовного послуху

У Луки 6:46 Ісус запитує: *«Що звете ви Мене: Господи, Господи, та не робите того, що Я говорю?»*

- 1) Консультант дає нам пораду, до якої ми можемо дослухатися або ні, тому що ми маємо владу над своїм життям.
- 2) Але учнівство означає, що ми віддаємо цю владу Ісусові, усуваючи перед Ним будь-які умови щодо нашого послуху.

- Якщо ви колись казали: «Я послухаюся Господа, якщо отримаю Х» – то це означає, що ви вірні отому «Х» і цінуйте його більше, ніж Бога.
- 3) Умовний послух – це знак того, що вірності все ще немає.

Покликані слухати та навчатися

У Луки 10:38-42 бачимо, що Марта «сиділа у ніг Ісуса і слухала».

- 1) Ця метафора означає і покору, і увагу до Ісусових істин.
  - 2) Учень – це той, хто дуже ретельно вивчає Біблію, слухаючи Його голос до нас у Його Слові.
  - 3) Важко, а може й неможливо, бути учнем Ісуса, якщо ми не віримо в абсолютний авторитет Біблії.
- Якщо ми можемо нехтувати будь-яким віршем у Біблії, бо він ображає нас, або тому, що ми думаємо, що він неправильний, тоді ми не будемо чути тих речей від Господа, яких не хочемо чути.

Покликані страждати і служити

Дуже часто Ісус закликає Своїх учнів до:

- 1) простого життя (Луки 6:30-36, 9:3, 14:12-14);
- 2) жертвності (Луки 12:4-12);
- 3) того, щоб не відчувати жаль до себе за це (Луки 17:7-10). Це те, що роблять слуги, а учні є Його слугами.

Покликані до місії

Ісус кличе нас до Себе, але також кличе нас у світ для місії.

- 1) У Луки 10:1-20 Він закликає нас до проповідування Євангелія.
  - Нам треба розповідати людям Євангеліє Ісуса Христа і закликати їх повірити у Нього.
- 2) У Луки 10:25-37 Він закликає нас милосердно ставитися до ближніх.
  - Ми покликані жертвно піклуватися про основні потреби тих, хто навколо нас, незважаючи на те, чи вірять вони у наше послання, чи ні. (Чоловіки у притчі про доброго самарянина належать до різних віровизнань).

Покликані благодаттю

У Марка 2:14-18 бачимо, що Ісус покликав митника, морального «маргінала», щоб той був учнем.

3) Це показує, що для покликання Ісус не шукає духовно кваліфікованих людей.

- Він кличе людей раніше, ніж вони стають духовними.
- Ми покликані лише благодаттю.

4) А рушійною мотивацією нашого учнівства є вдячність за цю благодать і бажання догодити Тому й насолоджуватись Тим, Хто покликав нас.

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Які є практичні кроки, щоб зробити Царя Ісуса Господом Вашого життя, а не просто помічником?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 2

Луки 9:22-25, 51-62

1. Чого ми навчаємося про учнівство з віршів 22-25?

2. Чого ми навчаємося про учнівство з віршів 57-62?

3. Чого ми навчаємося про учнівство з віршів 51-56?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Те, що контролює нас, є насправді нашим богом... Того, хто шукає влади, влада контролює. Того, хто шукає прийняття, контролюють люди, яким він хоче догодити. Ми не контролюємо себе самі. Нас контролює Господь нашого життя... Влада Ісуса над нашим життям – це не контроль, який маніпулює чи забирає нашу гідність. Він керує нашим життям, будучи Тим, Ким є, та наполягаючи, щоб ми стали тими, ким ми покликані стати. Ми можемо зробити це, тільки слідуючи за Ним, слухаючись Його та віддаючи Йому справжню владу над нашим життям. Бог створив нас для Себе. Якщо в центрі нашого життя буде будь-що інше, окрім Ісуса, таке життя буде неповноцінним... Чи бажання Ісуса бути Господом нашого життя – це лише Його забаганка? Чому це так важливо для Нього? Окрім того факту, що Він заслуговує на це з огляду на те, Ким Він є, Він також знає, що Він – єдиний у Всесвіті, Хто може контролювати і не нищити нас. Ніхто не любитиме нас так, як Ісус. Останній подих Ісуса на землі було зроблено заради нас. Ісус зустрине нас, де б ми не були, й допоможе нам. Його не лякають наші колишні промахи, невиконані обіцянки чи рани. Він використає на добро наші руїни. Але Він повинен стати Господом нашого життя сьогодні – не наступного тижня, а зараз».

– Ребека Пайпер²

«Уявіть, що відстань від Землі до Сонця (148 млн км) була би товщиною одного аркуша паперу. Тоді відстанню від Землі до наступної найближчої зірки був би стос таких аркушів заввишки 21 метр. Діаметр тільки нашої галактики – це був би стос таких аркушів висотою 500 км. А наша галактика – тільки цятка у незліченній кількості галактик лише тієї частини Всесвіту, який ми можемо бачити. Якщо Біблія говорить, що Ісус Христос тримає *все це* одним лише словом Своєї сили (Євреїв 1:3), то хіба такого, як Він, можна запрошувати у своє життя лише як *помічника*? Чи просто *порадника*? Звісно, що ні. Якщо вже мати стосунки з Такою Особою, то лише якщо Він буде абсолютним Господом нашого життя».

– Барбара Бойд³

«Дешева благодать – це ворог Церкви. Це означає, що прощення гріхів проголошується як загальна істина... Так, наче достатньо просто розумом погодитися з нею, щоб забезпечити прощення гріхів. Дешева благодать – це проповідування прощення без вимоги покаяння... благодаті без учнівства, благодаті без хреста... Дорога благодать – це Євангеліє. Вона дорога, бо її ціна – це життя людини, а благодать тому, що дає людині єдине правдиве життя. Вона дорога, тому що засуджує гріх, а благодать тому, що виправдовує грішника. Але дорогою вона є насамперед тому, що коштувала Богові життя Його Сина...»

Це благодать, тому що Бог не пошкодував Свого Сина, щоб заплатити ціну за наше життя. Дорога благодать – це втілення Бога... Коли Христос кличе людину, то каже їй прийти і померти. Саме тому багатому юнакові не хотілося слідувати за Ісусом, адже ціною слідування була його воля. Більше того, кожна заповідь Ісуса – це заклик померти для себе, з усіма нашими пристрастями та бажаннями».

– Дітріх Бонгоффер⁴

ПРАКТИЧНІ ЗАПИТАННЯ

1. Які твердження вразили Вас та чому?

2. Поміркуйте над цитатами Пайперт й Бойд. Які аргументи на користь прийняття Христа Господом нашого життя вони наводять?

3. Поміркуйте над цитатою Бонгоффера. Прочитайте такий контекст.

Коли Гітлер прийшов до влади у 1933 р., то група молодих служителів, у тому числі й Дітріх Бонгоффер, виступили проти нього, однак нацистський єпископ німецької церкви наказав служителям «проповідувати чисте Євангеліє» і заборонив їм говорити про політику Гітлера, тому що це була «політика». Більшість німецьких служителів і членів церкви погодилася. Ті, що були проти, говорили відкрито і їх почали переслідувати. Згодом нацисти заарештували та стратили Бонгоффера.

Як поняття «дешевої благодаті» допомагає нам зрозуміти, чому так багато вірних Церкви в Німеччині були готові відійти й не чинити опору Гітлеру?

Що означає «кожна заповідь Ісуса – це заклик померти?»

4. Поміркуйте про основні сфери Вашого життя:

Кар'єра
Гроші та маєтки
Репутація
Приватне життя/дозвілля
Дружба
Шлюб/стосунки
Сім'я
Фізичне здоров'я/підтримання рівня життя
Членство у Церкві
Інше (допишіть):

Погляньте на кожную сферу життя та поміркуйте про таке:

- *«Чи готовий я слухатися всього, що Бог каже мені у цій сфері життя, незважаючи на те, як я почувуюся?»*
- *«Чи готовий я дякувати Богові за все, що відбувається у цій сфері, незважаючи на те, чи розумію я це, чи ні?»*
- *«Чи є у цій сфері щось, на що я покладаю свою надію та сенс життя більшою мірою, ніж на Бога?»*
- *«Чи є проблеми та обмеження у моєму житті, які я вважаю занадто великими для того, щоб Бог їх усунув?»*

На основі Вашого аналізу оберіть одну чи дві сфери, які найбільше потребують того, щоб глибше віддати контроль Господу Христу.

Що для цього потрібно? Подумайте про таке:

а) покаяння та молитва, б) зміна у ставленні/думках, в) зміна поведінки, г) відповідальність за зміни перед кимось.

¹ Поміркуйте над таким віршем гімну Джона Ньютона:

*Коли ідете до Царя,
Багато в Нього ви просіть,
Бо благодать Його така і міць,
Немає важкого для Нього тягаря.*

² Ребека Пайперт *«Із сільнички»* (*Out of the Saltshaker*, 2nd ed. IVP, 1999), с. 52-54.

³ Впродовж багатьох років Барбара Бойд була співробітником Inter-Varsity. Цю цитату взято з її промови «Панування Христа», що була частиною розробленого нею курсу *«Біблія та життя»*.

⁴ Дітріх Бонгоффер, *«Ціна учнівства»* (*The Cost of Discipleship*, MacMillan, 1959), с. 45-48.

Християнство Святого Письма

Як мені пізнавати Христа?

Заняття 2 | Курс 2

Ми багато говоримо про особисті стосунки з Христом через Біблію та молитву. Але як це відбувається?

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ — РОЗДУМИ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Традиційно час із Богом охоплює дві складові: читання Біблії та молитву. Однак для багатьох такі практики самі по собі не дають того відчуття присутності Бога, до якого закликають нас Псалми (див. Псалми 26; 62; 83).

- *Роздумування* – це практика між читанням та молитвою.
- Це водночас і *молитовне читання*, і *поінформована молитва*.
- Це «опускання нашого розуму з істиною у серце, доки ціле наше єство не починає прагнути Бога» (Пітер Тун).

Біблійне явище *роздумів* часто зустрічається у Псалмах.

- Одне з єврейських слів, яке використовують для його позначення, буквально перекладається: «говорити сам до себе». Це стосується того, як роздумування і зосереджує увагу, і веде до особистого застосування.
- Інше слово – це «заглибитися у роздуми» та «обмірковувати».
  - 1) У Псалмах 76:12 та 142:5 читаємо про заклик згадувати (обмірковувати) діла Божі у природі та історії.
  - 2) У Псалмі 118:15, 23, 27, 48, 78, 148 читаємо про заклик до роздумування про Боже Слово, про Його словесне об'явлення.
  - 3) У Псалмі 62:7 автор Псалмів просто роздумує про Самого Бога.
- Багато з Псалмів самі по собі є прикладами тривалих роздумів.

Втілюючи роздуми у Ваш час з Ісусом**Lectio – читання***Зрозумійте уривок*

- Повільно прочитайте весь уривок.
  - 1) Якщо якась думка, фраза чи слово приверне Вашу увагу, зупиніться та пороздумуйте над нею. Підкресліть чи занотуйте її собі.
- Прочитайте вдруге та запитайте: «Яку істину автор прагне донести?» Запитайте себе, про що тут йде мова:
  - 1) про те, Ким є Бог;
  - 2) про те, ким ми є;
  - 3) про те, Ким є Христос та що Він зробив.
- Прочитайте втретє. Скажіть про:
  - 1) кожний приклад для наслідування;
  - 2) кожну заповідь для наслідування;
  - 3) кожну обіцянку.

Meditatio – роздумування*Пороздумуйте та почуйте голос Бога.*

Оберіть дві-три найважливіші думки чи вірші з уривка та запитайте себе:

- Про поклоніння: як вони ведуть мене до поклоніння та прославлення Бога?
  - 1) Яку рису Бога вони виявляють?
- Про сповідь – як вони ведуть мене до визнання гріхів та покаяння перед Богом?
  - 1) Які хибні думки, почуття та вчинки виникають, якщо я забуваю про це?
- Про подяку: як я можу подякувати Ісусові за те, що Він раз і назавжди усунув гріх?
  - 1) Як цей гріх спричиняє у мені нестримну надію на щось, що може дати мені тільки Ісус?
- Про прохання: на яку потребу в проханні до Бога це вказує?

1) Що мені потрібно від Бога, якщо я усвідомлюю цю істину у своєму житті?

- Чому Бог показує мені це сьогодні?

Oratio – молитва

На основі Вашого роздумування дуже прямо говоріть Богові, чого Ви навчаєтесь та що чуєте.

- Моліться, включаючи всі аспекти роздумів: поклоніння, сповідь, подяку та прохання.

Contemplatio – відчуття

Часто, хоча не завжди, під час читання, роздумування чи молитви Ви можете отримати «відчуття у серці» про Бога та Його присутність.

- Ви можете отримати сильне запевнення приналежності до Нього. Зупиніться та насолоджуйтесь Ним!

1. Які твердження вразили Вас та чому?

2. На звороті сторінки розберіть подані нижче чотири уривки з Писання, використовуючи запропоновані вказівки для кожного уривка.

Уривок № 1 – Івана 1:29-38

1. Запишіть слова та думки, які повторюються.
2. Запишіть метафори, порівняння та протиставлення.
3. Зверніть увагу на причиново-наслідкові зв'язки між реченнями та абзацами.
4. Яку істину доносить кожен із них?

Уривок № 2 – Івана 1:29-34

1. Перелічіть усе, що уривок розповідає про Бога або Христа.
2. Назвіть усе, що уривок розповідає про нас.
3. Випишіть приклади для наслідування, те, чого варто уникати, заповіді, обіцянки.

Уривок № 3 – Івана 1:35-42

1. Ключовий вірш, який справив на мене враження.
2. Розкажіть вірш своїми словами.
3. Яку думку описано перед цим віршем, а також одразу після нього?
4. Назвіть 2-3 причини, як цей вірш може бути корисним для Вас.

Уривок № 4 – Івана 1:43-61

1. Що Вам сподобалося?
2. Що Вам не сподобалося?
3. Що Ви не зрозуміли?
4. Як застосувати те, що Ви вивчили?

Який набір вказівок найбільше Вам до вподоби? Чому?

4. Що обіцяють вірші 5-6? Як це може бути результатом роздумів?

5. Псалом 1 – це не молитва, якими є більшість псалмів. Це роздуми про роздуми. Чому, на Вашу думку, саме він іде першим – перед усіма іншими псалмами?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Колись я починав молитися одразу, щойно прокидався... Але яким був результат? Часто мої думки витали бозна-де... Зараз це трапляється рідко. Я почав роздумувати над Новим Завітом рано-вранці, шукаючи благословення у кожному вірші... не щоб проповідувати іншим, але щоб отримати їжу для своєї душі. Через кілька хвилин моя душа сама почала сповідатися, дякувати та молитися».

– Джордж Мюллер¹

«Роздумування відрізняється від вивчення Слова, де основним принципом є вивчити істину чи розповісти її іншим. А також відрізняється від молитви, де Бог є найбільшим об'єктом. Роздумування – це вплив на наше серце та розум любов'ю, насолодою та смиренням».

– Річард Бакстер

«Я звик проводити багато часу, прогулюючись наодинці у лісі чи в інших безлюдних місцях, роздумуючи, розмовляючи сам із собою та молячись. Тоді я відчував найбільшу насолоду в Писанні. Часто під час читання здавалося, що кожне слово торкається мого серця. Я відчував гармонію між моїм серцем та тими потужними словами. Я почав помічати стільки світла, яке випромінювало кожне речення, і насичення було настільки великим, що я читав і не міг зупинитися. Я звик довго роздумувати над одним реченням, щоб побачити всі чуда, заховані у ньому. Майже кожне речення було сповнене чуд... Згодом я знайшов якусь внутрішню солодкість, яка зачаровувала мене у моїх роздумах. Ота солодкість відділяла мою душу від турбот світу і залишала наодинці у спілкуванні з Христом, я немов розчинявся у Господі. Такі відчуття божественних речей неначе солодким нектаром розливалися у серці, були багаттям у душі, яке важко висловити словами...»

– Джонатан Едвардс²

«Найперше треба змусити розум зосередитися на думках і роздумах про духовні істини... Далі всіма бажаннями схилитися до них, застосовуючи ці духовні істини та з'єднуючись із ними... Потім приходить смак отієї солодкості та задоволення від духовного життя. Тоді відчуваємо, що Бог є благодатним та що любов Христа є кращою за вино... Якщо будемо думати про Христа лише у світлі доктрин, то це не матиме жодної життєтворчої сили та ефективності для нас. Але коли через духовне світло глибинні бажання наших сердець зосереджуватимуться на Ньому, а наші розуми наповнюватимуться думками та насолодою в Ньому, тоді від Нього прийде в наш характер переміна, яка очищатиме нас, примножуючи нашу святість та інколи наповнюючи нас неймовірною радістю та славою... Коли це світло прямує не в унісон до наших бажань, то

все закінчується формальністю чи навіть атеїзмом. А коли бажання серця не йдуть в унісон із цим світлом, то ми скочуємося до звичайних забобонів.

– Джон Оуен³

«Року 1654, 23 листопада... З половини одинадцятої вечора до половини першої ночі. ВОГОНЬ. Бог Авраама, Бог Ісаака, Бог Якова. Не філософів чи вчених. Упевненість. Радість. Упевненість. Емоції. Бачення. Радість. Забуття світу та всього, що поза Богом. Радість! Радість! Радість! Сльози радості. Боже, чи покинеш Ти мене? Ніколи не хочу бути без Тебе».

– Блез Паскаль

ПРАКТИЧНІ ЗАПИТАННЯ

- 1. Які твердження вразили Вас та чому?**
- 2. Поміркуйте над цитатою Мюллера. Якою була його проблема та як роздумування розв'язало її? Що допомагає Вам не розсіювати думки під час молитви?**
- 3. Поміркуйте над цитатою Едвардса. Яких двох крайнощів намагається уникати Едвардс?**
- 4. Поміркуйте над цитатою Паскаля. Після його смерті цей опис знайшли зашитим у тканині його плаща! Це був опис «неземного» духовного досвіду. Яким має бути наше ставлення до такого досвіду? Чи варто нам його шукати?**

- ¹ Джордж Мюллер (1805-1898) – християнський лідер, який став відомим загалом через заснування сиротинців та завдяки своїй духовності. *«Їжа для душі» (Soul Food, London, 1897).*
- ² Джонатан Едвардс (1703-1758) *«Особиста розповідь» (Personal Narrative, Yale Press).*
- ³ Джон Оуен *«Благодать і обов'язок духовного розуму» (The Grace and Duty of Being Spiritually Minded).*

Християнство Святого Письма

Як мені пізнавати Христа разом із іншими?

Заняття 3 | Курс 2

Ми покликані не лише мати особисті стосунки з Господом, але й приєднуватися до спільного поклоніння Богові у спільноті віруючих.

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ — ПОКЛОНІННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Що таке поклоніння?

- Поклоніння це:
  - 1) бачити і відчувати, чого Бог гідний і вартий;
  - 2) у відповідь віддавати Йому все, чим ми є, бо Він цього гідний (Буття 28:10-22).
- Поклоніння – це відповідь усім, чим ми є, на все те, Ким є Бог. Це приношення всього нашого єства – розуму, емоцій та волі – у служінні послуху, через красу Самого Бога (Об'явлення 4:9-11).

Коли треба поклонятися?

Христос цілком виконав старозавітній ритуал поклоніння. Він є вівтарем, жертвою та Первосвящеником. Він, раз і назавжди, відкрив шлях до Святого Святих – місця присутності Бога (Євреїв 10:19-21). Що це означає для нас?

- Християни покликані бачити все життя як поклоніння.
  - 1) Старозавітня мова про храм, священство та жертви тепер стосується цілого життя віруючих.
  - 2) Наші діла служіння іншим (Євреїв 13:16) та Богові (Римлян 12:1) є священницькими жертвами (1 Петра 2:5; Об'явлення 1:6).
  - 3) Ми мусимо свідомо проводити кожну частину щоденного життя перед Ним, запитуючи себе: «Оскільки Бог є найважливішим, найславнішим у моєму житті, то як я маю відповідно до цього діяти та жити?»
- Християни також покликані кожного тижня збиратися на спільне поклоніння.
  - 1) У розділі 10 Послання до євреїв бачимо, що, оскільки Ісус виконав храмовий обряд поклоніння, ми покликані «входити» у присутність Бога (вірші 19-23) як зібрання тіла віруючих (вірші 24-25; Євреїв 12:18-29).

2) Якщо ми забудемо перший аспект поклоніння, то можемо стати «супердуховними» та шукати лише емоційного переживання, замість прагнути зміненого життя та служіння у світі.

3) Якщо ми забудемо другий аспект поклоніння, то можемо стати дуже офіційними, втративши життєво важливий внутрішній елемент душевної динаміки у нашому служінні у світі.

Як треба поклонятися?

- У Слові та Дусі. Поклоніння має здійснюватися «у Дусі та правді» (Івана 4:23).

1) Мета поклоніння – не просто зробити Божу правду чіткою, але й зробити її реальною у житті.

2) Правда, яку ми знаємо розумом, стає дієвою, потужною та впливовою під впливом Духа.

3) Істини надихають, утішають і додають сил, а то й турбують (Ефесян 1:18-22; 3:14-21).

- У Слові та таїнствах. Поклоніння – це не просто час навчання та натхнення.

1) Це – відтворення нашої єдності з Христом через Євангеліє.

2) Божа неоціненна благодать приходить до нас як слово віри, а не як дія, яку треба виконати. Саме тому кожне поклоніння складається із слухання Божого Слова про благодать та нашої відповіді на неї.

3) Боже Слово читається, а ми відповідаємо визнанням гріхів. Боже Слово проповідується, а ми відповідаємо піснею або ж жертвою з нашого життя.

4) Але особливо у таїнствах Хрещення та Причастя бачимо відтворення Євангелія. Хліб та вино є знаками Ісусової жертви на хресті, а ми відповідаємо тим, що віддаємо себе Йому, беручи участь у цих таїнствах.

5) У будь-якому випадку, поклоніння – це своєрідна церемонія оновлення Завіту, у якій ми відновлюємо та поглиблюємо свій спогад про те, що зробив Ісус для нас та що ми пообіцяли Йому.

- Уже, але ще ні. Поклоніння – це передчуття приходу космічного Шабату (дня відпочинку), досконалого миру, справедливості та радості (Євреїв 4:1-16).

1) Щотижня ми радіємо від приходу Божого Царства, а тому перетворюємося на людей, щоденне життя яких сформоване Євангелієм благодаті, миру та надії, що відрізняється від культури навколо нас.

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ

Псалом 94

- 1. Вірші 1-2. Ці два вірші здаються дуже знайомими, але у них дуже багато фактів про поклоніння. Що ми дізнаємося про поклоніння та як правильно його проводити?**
- 2. Вірші 3-5. Якщо перші два вірші говорять нам, що потрібно робити, то наступні три пояснюють, чому треба поклонятися. (На це вказує нам слово «бо» на початку вірша 3). Чому ми повинні Йому поклонятися?**
- 3. Вірші 6-7. Після прославлення та радості перших п'яти віршів тональність псалма змінюється. а) Порівняйте заклики віршів 1 і 6. Що в них відмінного? б) Як вірші 6-7 природно впливають із віршів 1-5?**

- 4. Вірші 7-11. Цей уривок є застереженням і ніби не вписується у псалом. Однак поміркуйте. а) Що він додає до правильного поклоніння? б) Уявіть собі третій етап поклоніння після віршів 1-5 (прославлення) та віршів 6-7 (покаяння). Яким є цей третій етап? в) Що «вхід до Його відпочинку» має спільного з поклонінням та слуханням Божого Слова у вірі? (Прочитайте Євреїв 4:1-13)**

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Поклоніння – це впокорення перед Богом всієї нашої сутності. Це оживлення нашої свідомості Його святістю. Це пожива для розуму Його Істиною. Це очищення уяви Його красою. Це відкриття серця для Його любові. Це упокорення нашої волі задля Його мети – і все це поєднується у прославленні – *найбільш неогоїстичній* емоції, на яку ми здатні. Саме вона є основними ліками від самоцентричності, що є нашим первісним гріхом та джерелом усього нашого гріха. Так, поклоніння у душі та правді – це шлях до правильного розуміння та визволення від гріха».

– Архієпископ Вільям Темпл¹

«Послання воскресіння говорить, що цей світ важливий, що проблеми і болі цього світу важливі, що живий Бог рішуче діє, створюючи у цьому світі плацдарм Своєю цілющою та переможною любов'ю. І в ім'я цієї сильної любові усе зло, уся несправедливість та увесь біль мають почути цю новину, що зцілення, справедливості та любов перемогли. Саме тому ми молимося: *«Хай прийде Царство Твоє, хай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі»*... Християнство – це не просто релігія душевного тепла, але релігія царства на землі, як і на небі. Вона не зосереджується на мені та моєму виживанні чи на моїй духовності, але на Божому світі, якому потрібно почути це послання про царство. Євангеліє – це добра новина, яка зігриває наші серця *саме тому, що вона не зосереджується на зігриванні наших сердець*... Саме тому ми використовуємо у нашому поклонінні матеріальні речі: воду під час хрещення, хліб та вино під час Євхаристії... та насамперед – музику. Світ творіння належить живому та зцілючому Богові».

– Н. Т. Райт²

«[Чому Псалом 150 – це псалом чистого прославлення, який закриває молитовну книгу Біблії?] «Будь-яка [щира] молитва неодмінно стає прославленням. Кожна молитва, незалежно від можливого початкового відчаю, незалежно від гнівного та страшного досвіду під час неї, завжди завершується прославленням. Не завжди це відбувається швидко чи легко, можливо, це займе навіть ціле життя, але кінцем неодмінно буде прославлення... Натяки на це зустрічаємо впродовж цілої книги Псалмів. Нерідко прославлення вириває навіть під час жахливого плачу, всупереч логіці та без особливого переходу. Псалом 150 – не єдиний такий. Перед ним є ще 4 псалми прославлення, тому він є п'ятим із п'яти псалмів, які завершують книгу Псалмів. Ці п'ять псалмів є надприродно могутні. [Це означає], що, незважаючи на все наше страждання, сумнів, гнів, незважаючи на те, скільки разів ми відчайдушно запитували: «Скільки ще?», молитва, зрештою, переростає у хвалу.»

Усе зводиться до хвали. Звісно, що було б помилкою вважати, що інші молитви є неважливими, порівняно з хвалою ... Не варто поспішати. Можуть пройти роки, навіть десятки років, перш ніж певні молитви виллються у хвалу, як у Псалмах 146-150. Не кожна молитва одразу увінчується хвалою. Більшість молитов у Псалмах не переростають у хвалу. Але молитва завжди прямує до прославлення і, рано чи пізно, прийде туди. Тому наше життя наповнюється добротою. Земля та небеса дивовижно поєднуються. А удари цимбал сповіщають про славу. Благословення. Амінь. Алилуя».

– Юджин Пітерсон³

Християнство Святого Письма

Як мені ставитися до інших християн?

Заняття 4 | Курс 2

Цього тижня ми детальніше розглянемо способи побудови спільноти, про яку говорили раніше.

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ — ЧЛЕНИ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Апостол Павло говорить, що християни є «членами один одного» (Римлян 12:5).

Це має значно глибше значення, ніж сучасна концепція бути «членом» якогось клубу.

- Грецьке слово *мелос* було звичним словом на позначення частини людського тіла. Павло каже: «ви є кінцівками та органами одне одного. Ви – очі, руки та серце одне одного».
- Віруючі глибоко взаємопов'язані. Ми дуже неповноцінні самі по собі. Коли Павло каже «неправду відкинувши, говоріть кожен правду до свого ближнього, бо ми члени один для одного» (Ефесян 4:25), то він має на увазі, що брехати і тому відрізати себе від інших віруючих – це наче проколювати ножем свої життєво важливі органи.
- Наслідки цього принципу читаємо у десятках віршів, які містять слова «один одного» у новозавітніх посланнях. З них можемо зробити такі висновки:

ПІДБАДЬОРЮЙТЕ ОДИН ОДНОГО

Заохочуйте сильні сторони, вміння та дари одне одного.

- Римлян 12:10 – *Шануйте* (хваліть досягнення) *одне одного*.
- Якова 5:9 – *Не нарікайте* (не бурчіть і не заочуйте очей) *один на одного*
- Римлян 12:3-6 – *Підтверджуйте дари одне одного*.

Підтримуйте одне одного в тому, що ми є однаково важливими у Христі.

- Римлян 15:7 – *Приймайте* (вітайте, цінують, запрошуйте) *одне одного, як Христос прийняв вас*.
- 1 Коринтян 12:25 – *Дбайте* (незалежно від соціально-економічного статусу) *одне про одного*.
- 1 Петра 5:5 – *Майте покору одне до одного*.

- Якова 2:1 – *Не зважайте на обличчя – не ставтеся одне до одного по-різному.*

Підбадьорюйте одне одного через видимі прояви любові.

- Римлян 16:16 – *Вітайте один одного святим поцілунком (видимим проявом любові, притаманним культурі).*
- Якова 1:19 – *Слухайте більше, ніж говорите.*
- 1 Солунян 3:12 – *Збагачуйтеся у любові один до одного.*

ДІЛІТЬСЯ ОДИН З ОДНИМ

Діліться речами, проводьте час одні з одними.

- Римлян 12:10 – *Виявляйте братню любов (ставтеся одне до одного як до членів сім'ї).*
- 1 Солунян 5:15 – *Робіть добро (задовольняйте практичні потреби одне одному)*
- 1 Петра 4:9 – *Виявляйте гостинність (відчиняйте двері свого дому та запрошуйте розділити з вами їжу та те, чим багата ваша хата) одне одному.*

Діліться потребами та проблемами одне одного.

- Галатів 6:2 – *Носіть (розділяйте труднощі та біль) тягарі одне одного.*
- 1 Солунян 5:11 – *Заохочуйте (будьте поруч та зміцнюйте) одне одного.*

Діліться вірою, думками та духовністю.

- Римлян 12:16 – *Думайте між собою однаково (працюйте над згодою).*
- Колосян 3:16 – *Навчайте Біблії одне одного.*
- 1 Коринтян 11:33 – *Чекайте одне на одного, щоб брати участь у таїнствах.*
- Ефесян 5:19 – *Співайте Богові хвалу одне по одному та спільно.*

СЛУЖІТЬ ОДНЕ ОДНОМУ

Служіть одне одному через відповідальність.

- Якова 5:16 – *Визнавайте свої гріхи одне одному та молитесь одне за одного.*
- Римлян 15:14 – *Навчайте (дорікайте з любов'ю) одне одного.*
- Євреїв 3:13 – *Заохочуйте одне одного до визнання гріха.*
- Ефесян 4:25 – *Говоріть правду одне одному.*

Служіть одне одному через прощення та примирення.

- Ефесян 4:2 – *Зі всякою покорою та лагідністю, з довготерпінням, у любові терплячи одне одного.*
- Ефесян 4:32 – *Прощайте одне одному, як Христос простив вам.*
- Галатів 5:26 – *Не провокуйте і не заздріть одне одному.*
- Римлян 14:19 – *Не засуджуйте одне одного.*
- Якова 4:11 – *Не говоріть наклепів та не сваріться між собою.*
- Матвія 5:23; 18:15 – *Відновлюйте зруйновані стосунки між вами.*

Служіть інтересам одне одного швидше, ніж своїм.

- Римлян 14:8-9 – *Наставляйте одне одного.*
- Євреїв 10:24 – *Думайте, як заохочувати одне одного до любові та добрих справ.*
- Галатів 5:13 – *Будьте слугами (буквально – рабами) одне одного. (Щоб метою кожної зустрічі був добрий та духовний зріст ближнього).*
- Римлян 15:1-2 – *Не догоджайте собі.*

1. Які твердження вразили Вас чи допомогли Вам і чому?

2. Ось дев'ять категорій практик для будівництва спільноти, які знаходимо у Новому Завіті. Які з них Вам найважче зрозуміти? Обговоріть, щоб Вам стало зрозуміло.

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ

Римлян 12:9-21

- 1. Вірш 9. Що спільного між цими наказовими дієсловами? Чому ці заповіді настільки важливі для життя в любові?**

- 2. Вірш 9. Як нам любити людей, яких важко любити, які нам не подобаються, і залишатися «щирими»?**

- 3. Вірші 10-16. Поділіть 12-13 умовлянь у цих віршах на 2-4 категорії, які допоможуть Вам зрозуміти, що означає «любити» у практичному сенсі.**

4. Вірші 10-16. Яким чином Євангеліє робить можливим кожен аспект любові?

5. Вірші 10-16. Багато хто думає, що «жертвна любов» є нездоровою. Як різні настанови про рівновагу любові запобігають крайностям?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Наша спільність одне з одним складається лише з того, що Христос зробив для нас. Християнське братерство – це духовна, а не людська дійсність. І цим воно відрізняється від усіх інших спільнот».

– Д. Бонгоффер²

«Що нас єднає? Це не однакова освіта, раса, зарплата, не однакові погляди на політику, не однакова національність, акценти, вид роботи тощо. Християни збираються разом, тому що їх полюбив Сам Ісус... Вони є гуртом природних ворогів, які люблять одне одного заради Ісуса».

– Д. А. Карсон³

«Я повинен звільнити іншу людину від будь-яких моїх спроб контролювати, примушувати її та панувати над нею своєю любов'ю. Я не повинен зазіхати на її свободу належати Христові [а не мені]. Людська любов створює власний образ іншої людини – якою вона є і якою має бути. Вона бере життя людини у свої руки. Духовна любов зустріне іншу людину чистим Словом Божим і буде готова надовго залишити її з цим Словом, віддаючи її для Христа. Людська любов створює людську залежність та обмеження. Духовна любов живе у чистому світлі служіння та дає свободу. Коли одна людина помічає іншу, то відразу переймається тим, як зайняти найвигіднішу для себе позицію щодо цієї людини та проти неї. Дуже важливо, щоб кожен християнин розумів цю небезпеку та не піддавався такій спокусі.

Найперше служіння, яке ми заборгували одне одному у стосунках – це вміння слухати. Як і любов до Бога починається зі слухання Його Слова, так і любов до ближнього починається зі слухання. Це може бути більшим служінням, аніж розмова. Проте буває таке нетерпляче, неуважне слухання, яке зневажає людину, лише чекаючи на можливість заговорити.

Друге служіння – це служіння активної допомоги. Це означає допомагати у вирішенні зовнішніх труднощів чи проблем. Ми повинні дозволяти, щоб Бог перебивав нас. Бог постійно скасовуватиме наші плани, посилаючи людей, яким буде потрібна допомога. Ми можемо пройти повз них, переймаючись нашими важливішими справами, як і священик, який проминув чоловіка, якого побили розбійники. Можливо, він навіть пройшов повз, читаючи Біблію.

По-третє, є служіння терпеливості одне щодо одного. Лише коли ми терпляче ставимося до нашого брата, то знову бачимо велику благодать Бога. Щоб не викохувати презирство до грішника, але використовувати привілей терпіти його, треба прийняти його, зберігаючи спілкування з ним через прощення. Коли християни живуть разом, неодмінно прийде час кризи, тоді один християнин муситиме ділитися Словом Божим з іншим. Це не по-християнськи

свідомо позбавляти ближнього такого свідомого служіння. Ми маємо навчати одне одного, як ходити стежкою Христа. І бути для цього одночасно і лагідними, і суворими... *«Признавайтесь один перед одним у своїх прогріхах»* (Якова 5:16). Той, хто перебуває наодинці з гріхом, є насправді абсолютно самотнім. Благочестиве спілкування не дозволяє комусь із нас бути грішником. Тому кожен має приховувати свій гріх від самого себе та інших, живучи у брехні та лицемірстві. Але благочестивим релігійним людям так важко зрозуміти благодать Євангелія, яка проголошує: *«Ти – грішник, великий безнадійний грішник. А тепер прийди таким, яким ти є, до Бога, Який тебе любить»*... Людина, яка визнає свої гріхи у присутності брата, знає, що вона вже не одна. Тоді людина відчуває присутність Бога у реальності іншої людини».

– Д. Бонгоффер⁴

ПРАКТИЧНІ ЗАПИТАННЯ

1. Які твердження вразили Вас та чому?

2. Поміркуйте про свої стосунки з іншими віруючими.

1) Які з цих дев'яти принципів побудови спільноти найкраще вдаються Вам зараз? Чому? Які з цих дев'яти принципів Вам найгірше вдається втілювати? Чому?

2) У світлі свого власного аналізу оберіть 2 чи 3 практичні речі, щоб покращити Ваші зусилля щодо побудови спільноти.

3. Погляньте на цей список із Послання до римлян, розділ 12.

- Любіть чесно, відверто говорячи про погане (вірш 9).
- Любіть завзято – навіть тих людей, яких важко любити, адже вони є вашими братами та сестрами (вірш 10).
- Любіть людей, шануючи та цінуючи їх. Уважно слухайте їх (вірш 10).
- Любіть людей щедрістю своїх практичних кроків – за допомогою свого дому, грошей та часу (вірш 13).
- Любіть без гіркоти. Не платіть злом за зло та не тримайте образ на інших (вірш 14).
- Любіть зі співчуттям. Будьте готовими долучатися до емоційного переживання інших (вірш 15).
- Любіть зі смиренням. Будьте готові мати стосунки з людьми, які відрізняються від Вас (вірш 16).

- ¹ Ці цитати Бонгоффера взяті з книги *«Життя разом»*, яка була написана для таємної семінарії лютеранського духовенства у пізніх 1930-их роках. Бонгоффер навчав у семінарії та жив разом із семінаристами до того, як нацисти заарештували їх.
- ² Дітріх Бонгоффер *«Життя разом»* (*Life Together*, Harper, 1954), с. 23, 25, 26.
- ³ Д. А. Карсон *«Любов у складних місцях»* (*Love in Hard Places*, Crossway, 2002), с. 61.
- ⁴ Дітріх Бонгоффер *«Життя разом»* (*Life Together*, Harper, 1954).

Християнство Святого Письма

Як мені ставитися до мого ближнього?

Заняття 5 | Курс 2

Згідно з Біблією кожен є моїм ближнім. Які наслідки це породжує?

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ — СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Що ми заборгували перед своїм ближнім?

У Старому Заповіті справедливість та любов тісно пов'язані.

- Коли Бог каже: *«Люби ближнього, як самого себе»* у книзі Левит 19:18, то також каже: *«Не будеш обманювати, не будеш викривляти правосуддя, не будеш потурати особі вбогого, і не будеш підлещуватись до особи вельможного, не будеш наставати на життя свого ближнього»* (вірші 13-17).
- Тому справедливість – це любов у дії і це те, що ми заборгували перед нашими ближніми.
- Ісус сказав, що Бог завжди є справедливим Богом, і всі, хто має стосунки з Ним, також будуть дбати про справедливість (Луки 18:1-8).

Хто є нашим ближнім?

Легко думати про наших ближніх як про людей того ж соціального класу і стану (Луки 14:12).

- У Старому Завіті, однак, читаємо про заклик Ізраїля визнавати ближніми іммігрантів, сім'ю, де є лише один із батьків, а також бідняків, навіть якщо вони належать до іншої нації чи раси (Левит 19:34).
- У Луки 10:25-37 Ісус іде далі. Він каже, що ближній – це будь-хто, кого ти зустрінеш, кому потрібна допомога, навіть якщо це представник ворожої до тебе країни чи іншовірець.

Що таке «справедливість»?

Згідно зі Старим Заповітом, Божя справедливість означає – ділитися їжею, домівкою та іншими основними ресурсами з тими, у кого їх менше (Ісаї 58:6-10).

- Несправедливість стається, коли людей позбавляють чесної зарплатні, а тому, відповідно, і тих благ та можливостей, які собі можуть дозволити інші (Левит 19:13; Єремії 22:13).
- Ісус говорить, що Богові все ще важлива справедливість, а тому вона буде важливою для всіх, хто перебуває у стосунках із Ним (Луки 18:1-8).

- Тому задоволення основних потреб людей, зокрема в їжі, безпечній домівці, здоров'ї та освіті – це справа не просто *милосердя*, але *справедливості*.

Чи повинні ми сьогодні перейматися через несправедливість?

Поміркуйте над таким прикладом. Діти, сім'ї яких живуть у бідних районах міст США, отримуть значно гіршу освіту та часто зростають у несприятливому середовищі для навчання.

- Консерватори кажуть, що у цьому є провина культури батьків та місцевих субкультур, а ліберали кажуть, що це вина уряду і плід систематичного расизму.
- Але ніхто ж не стверджує, що це провина *дітей*. Реальність є такою, що деякі діти – не через власну провину – мають гірші економічні та академічні можливості, ніж інші.
- Чому існує така ситуація? Гріхопадіння світу також вплинуло і на несправедливий розподіл ресурсів і можливостей.
- Є латиноамериканська молитва, яка чудово відображає християнське ставлення до справедливості: «*О Боже, дай хліба голодним, а ситим дай голод за справедливістю*».

Чому нам треба чинити справедливість?

Бог каже Ізраїлеві: «*Як тубілець із вас буде для вас приходько, що мешкає з вами, і ти будеш любити його, як самого себе, бо приходьки були ви в єгипетським краї. Я Господь, Бог ваш!*» (Левит 19:34).

- Ізраїльтяни у Єгипті були чужинцями та пригнобленими рабами. Вони не мали змоги звільнити себе – Бог звільнив їх Своєю благодаттю та силою.
- Тепер вони мали ставитися до всіх людей, у яких було менше сили чи ресурсів, як до своїх ближніх, виявляючи до них любов та справедливість. Тому підґрунтя для «справ справедливості» – це спасіння благодаттю!
- Християни можуть не погоджуватися з конкретними політичними рішеннями щодо проблем несправедливості. Але всі християни повинні палати пристрасно до справедливості та своєю особистою посвятою у відновленні справедливості через особисті вчинки, пожертви та щедрість.

Підсумок

Християни живуть євангельським ставленням до ближніх, жертвовно задовольняючи потреби ближніх та працюючи у любові для виправлення несправедливості щодо тих людей у своєму місті, які мають менше доступу до ресурсів.

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Чому так важливо усвідомлювати мотивацію милосердя і справедливості, допомагаючи нашим ближнім у їхніх потребах?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Ісаї 58:3-10

1. Який зв'язок між справедливістю та поклонінням? (Вірші 3-6)

2. Що в цьому контексті означає «розв'язати кайдани несправедливості»?

3. Який результат несправедливості? (Вірші 8-10)

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Чому ми не помічаємо, наскільки доброзичливість християн до сторонніх людей... доклалася до їхньої справи? Бо ганебно, що нечестиві галилеяни [християни] підтримують не лише своїх бідних, але й наших, у той час, як усі бачать, що наші люди не отримують допомоги від своїх же побратимів!»

– Римський Імператор Юліан (360 н. е.)¹

«[Під час великої епідемії] більшість із наших братів-християн виявили неймовірну любов та відданість. Забувши про небезпеку, вони взяли на себе допомогу хворим, піклуючись про кожну їхню потребу та служачи їм у Христі. Піклуючись про лікування інших, багато хто з них сам підхоплював їхні недуги та помирав... Язичники ж поводитися інакше. При першому ж прояві хвороби вони виганяли їх якомога далі, не жаліючи навіть найрідніших та залишаючи їх на вірну смерть».

– Діонісій, єпископ Александрійський (260 н. е.)²

«Реймонд Фанг, місіонер в Гонконгу, розповідає, що познайомився з одним 40-річним працівником текстильної фабрики. На запрошення Фанга той прийшов однієї неділі до церкви (пропустивши робочий день, а тому і зарплату того дня). Після служіння вони пішли на обід. Працівник сказав: «Мене вразила проповідь». Вона була про гріх. «Те, що сказав проповідник, – це правда про мене: я лінивий, маю запальний характер та залежний від дешевих розваг». Фанг писав: «Я затамував подих, щоб не виказувати своєї радості. Невже він зрозумів послання?». Але чоловік продовжив: «Однак нічого не було сказано про мого начальника. Ні слова про те, як він наймає дитячу робочу силу, як він не дає нам законних вихідних, як він клеїть фальшиві бірки на товари, як він примушує нас працювати понад норму...» Мій друг, працівник текстильної фабрики, погодився з тим, що був грішником, але відкинув послання церкви, бо відчував його неповноту... Євангеліє, яке ігнорує [певні речі], не може спрацювати серед більшості населення Азії – бідних селян та робітників».

– Гарві Конн³

«Християни повинні формувати спільноти, які встановлюють добровільну згоду про мінімальний прибуток, нижче якого люди не повинні опускатися, та максимальні видатки споживання, понад які люди теж не повинні заходити. Християни мають зосередитися на створенні малих локальних перехресних груп із ключових політичних, економічних та релігійних лідерів окремих спільнот, беручи у свої руки вирішення місцевих потреб, як альтернативу до безликої та часто жорстокої політики багатонаціональних корпорацій, які домінують у світовому капіталізмі, а на противагу інтервентам і державницьким машинам, які часто характеризують західні та, особливою мірою, європейські уряди».

– Крег Блумберг⁴

«Коли Божі люди з Писання шукають відкуплення, то хочуть чогось більшого, ніж просто особистого спасіння. У їхніх очах Боже відкуплення – це прихід справедливості, прихід Царя землі! Їхнє бажання звучить так: *«Хай тече правосуддя, немов та вода, а справедливість як сильний потік!»* (Амоса 5:24). Чи сучасні християни розділяють таке ж прагнення до їхньої надії відкуплення, як і люди в Біблії? Коли наші земні царства переживають ситі роки, то ми не завжди прагнемо справедливості. Але якщо ви раб у царстві фараона чи на бавовняній плантації у штаті Міссісіпі, то слова «хай прийде Царство Твоє» насправді *означають* «нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі».

– Корнеліус Плантінга⁵

5. Назвіть практичні кроки, які можуть зробити окремі християни та Церква, щоб долучитися до справедливості та милосердя у місті?

6. Хто є Вашим ближнім? Складіть список людей чи груп людей, яких Бог поставив «на Вашій дорозі» і кому Ви покликані допомагати. Як Ви можете бути їм ближнім?

- ¹ Цитата Родні Старка взята з книги *«Сходження християнства» (The Rise of Christianity, Harper, 1997)*, с. 84.
- ² Цитата Родні Старка взята з книги *«Сходження християнства» (The Rise of Christianity, Harper, 1997)*, с. 82.
- ³ Гарві Конн *«Біблійні вивчення євангелізації та простого стилю життя» (Bible Studies in Evangelization and Simple Lifestyle, Paternoster, 1981)*, с.18.
- ⁴ Крег Блумберг *«Ні багатства, ні бідності» (Neither Riches nor Poverty, Apollos, 1999)*, с. 26-27.
- ⁵ Корнеліус Плантінга *«Залучаймо Божий світ» (Engaging God's World, Eerdmans, 2002)*, с. 103-104.
- ⁶ Старк, с. 76.
- ⁷ Старк, с. 94, 211.
- ⁸ Джон Перкінс *«Справедливістю для усіх» (With Justice for All, Ventura, CA: Regal, 1982)*, с. 146-166.

Християнство Святого Письма

Як мені ставитися до тих, хто не вірить?

Заняття 6 | Курс 2

Як люди приймають Христа та стають Божими дітьми (Івана 1:12-13)?

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ЄВАНГЕЛІЗАЦІЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Благовіщення» у книзі Дії Апостолів

- Грецьке слово «*євангеліздоменої*» означає «благовістити», тобто розповідати людям добру новину про те, що Ісус зробив для нас. У книзі Дій бачимо такі тенденції:

1) Цим займаються всі. Не лише апостоли (5:24), але кожен християнин (8:4) займався євангелізацією – проповідував добру новину. І робили вони це безперестанку (5:24).

2) Кожен робить це по-різному. Євангеліє не має однієї уніфікованої версії подання, воно адаптується відповідно до слухачів. Євангеліє просто можна розповідати різними способами. Ось кілька уривків:

1. 2 Коринтян 5:19-21
2. Марка 1:14-15
3. Римлян 1:1-4, 16-17
4. 1 Коринтян 15:1-5
5. Филип'ян 2:5-11
6. 1 Тимофія 2:5-6
7. Тита 3:4-7
8. 1 Івана 1:8-2:1
9. 1 Івана 3:8
10. 1 Івана 5:1

3) Однак Євангеліє має сталий зміст. Лука каже *Слово, Послання, Євангеліє* (порівняйте 11:19; 13:26; 15:7; 20:32). Коли дїм Корнилія «*прийняв*» послання (11:1), то Дух Святий зійшов на них (10:44). Євангеліє – це збірка основних істин, які, якщо їх зрозуміти та прийняти, наворачтають і спасають нас.

Євангеліє у книзі Дії Апостолів

- Якщо коротко підсумувати Євангеліє, то основні теми будуть такими:
  - 1) спасіння;
  - 2) благодать;
  - 3) Господь Ісус Христос.

- Його ще також називають:
  - 1) «Євангеліє Божої благодаті» (Дії 20:24);
  - 2) «Слово Його благодаті» (Дії 20:32);
  - 3) «Добра звістка про Господа Ісуса» (Дії 11:20);
  - 4) «Слово благодаті Його» (Дії 14:3).
- Саме тому бачимо, що основне послання звучить так: «Ми спасенні благодаттю через Ісуса Христа».
- Кожен виклад Євангелія у книзі Дії святих апостолів має кілька ключових компонентів. Джон Стотт називає їх «подіями, свідками, обіцянками та умовами» Євангелія.¹
  - 1) Події Євангелія – смерть Ісуса, Його воскресіння та повернення для того, щоб відновити світ.
  - 2) Обіцянки Євангелія – прощення за минуле, свобода у сьогодні, надія на майбутнє.
  - 3) Свідки Євангелія – біблійні автори та очевидці воскресіння.
  - 4) Умови Євангелія – вимоги покаятися та вірити, а не чинити добрі справи.

Домашнє «благовіщення» у книзі Дії святих апостолів

- У книзі Дії основний метод євангелізації – це не якась програма чи добре встановлена схема. Буквально – це «домашня євангелізація» (10:2, 24; 16:15, 31; 18:8).
- «Ойкос» – грецьке слово, що означає «домівка», але це значно глибше слово, ніж просто сім'я. У греко-римському світі така домівка, двір охоплювала не тільки різні покоління тієї ж сім'ї, але також слуг, їхні сім'ї, друзів та бізнес-партнерів.
- Ойкос – це мережа:
  - 1) родової спорідненості (родичі);
  - 2) географічної спорідненості (сусіди);
  - 3) спорідненості покликання (співробітники);
  - 4) асоціативної спорідненості (колеги з певних інтересів);
  - 5) просто друзів.
  - 6) Метод «ойкос євангелізації» потребує найбільше особистого залучення, оскільки вимагає, щоб ми були зміненими людьми, преображеними благодаттю.

- Наше життя буде основним фактором приваблення та свідченням про правду віри.
- В *ойкос* євангелізації наше життя є під постійним наглядом тих, хто не вірить. Ми не можемо втекти чи сховатися!
- Якщо у нашому характері є вади (чи він просто невинятковий), то ми не досягнемо успіху.
  - 1) *Ойкос* євангелізація не є маніпуляцією.
- Людина, яка слухає, є «водієм розмови». Саме вона ставить різноманітні запитання та визначає швидкість процесу.
- Це не виступ «під фонограму». Людина бачить те, як насправді християнство працює у житті.
  - 1) У двох словах: *ойкос* євангелізації має всі переваги для невіруючого, а не для віруючого. Не дивно, що цей метод є таким ефективним!

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Обговоріть концепцію «домашньої євангелізації». а) Що необхідно для успішного процесу? б) Які практичні кроки можна зробити, щоб покращити процес?

3. Євангеліє по-різному проповідують різним людям. а) Як би Ви пояснили Євангеліє людині з традиційного, морального суспільства? б) Як би Ви пояснили Євангеліє людині зі світського, релятивістського суспільства?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ

Дії 16:11-40

- 1. Вірші 11-15. Що ми дізнаємося про Лідію? Як вона прийшла до віри? Які з наведених ознак підтверджують щирість її навернення?**

- 2. Вірші 16-19. Порівняйте дохристиянський духовний стан служниці зі станом Лідії. Порівняйте служіння Павла Лідії та тій служниці. Що Лука намагається нам показати?**

- 3. Вірші 19-40. а) Чому повірив в'язничний наглядач? б) Порівняйте його дохристиянський духовний стан зі станом Лідії та піфії. в) Як Павло привів його до Христа? г) Чому Павло наполягав на публічному вибаченні у вірші 37?**

4. Звичайно, у Филиппах відбулося багато навернень. Чому, на Вашу думку, Лука обрав для свого читача саме ці три постаті, яких важко порівняти між собою?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Маючи на меті підважити запевнення світових релігій, часто розповідають відому історію про сліпців та слона. Жоден зі сліпців не може охопити абсолютної дійсності слона, а тому жодна з релігій не може претендувати на повноту істини – лише на якусь її частину. Але історію можна розповісти лише з точки зору зрячого, який бачить цілого слона. Тому історію переповідає той, хто стверджує, що досягнув усю істину, за якою женуться всі релігії. Складається враження смиренності, начебто істина є такою великою, що ніхто не може її досягнути, але якщо використовувати цей аргумент для того, щоб знівельовати всі спроби розрізнити істину, то насправді це дуже нахабна заява щодо знання, яке ставить себе вище за всі інші. Варто запитати себе: «Якою є та вигідна позиція, з погляду якої стверджується, що можна релятивізувати абсолютні заяви, про які говорять ці різні писання?»²

Бекі знайомиться зі студенткою юридичного факультету (СЮ) в автобусі. Зайшла мова про героїв.

СЮ: Моїм героєм є, напевно, Карл Маркс. [Пам'ятайте, що це 1979 р.]

Бекі: Що саме тебе у ньому приваблює?

СЮ: Я думаю, що його ідеї були чудовими, хоча їх не завжди правильно втілювали.

Бекі: Але що саме в його ідеях є таким чудовим?

СЮ: Він – мій герой, тому що переймається долею пригноблених.

Бекі: Тут я погоджуюся, але я знаю, що Маркс не вірить у Бога.

СЮ: Так, він бачить Всесвіт безбожним, а ми набуваємо сенсу лише у суспільстві. Самі по собі ми не важливі.

Бекі: Однак ти захоплюєшся його турботою про пригноблених, хоча, зрештою, вони не є важливими. Це видається дивним – цінувати людей так високо, коли вони всього лише продукти Всесвіту. Чому б не маніпулювати ними, як заманеться?

СЮ: Я так не змогла б. Мені видається природним, що люди є важливими, але мені потрібна певна філософська система, яка про таке говорить. Однак я вірю, що у своїй суті ми є добрими. Якби лише ми могли жити у безкласовому суспільстві, то були б вільні від того, що тягне нас донизу.

Бекі: Послухай, я знаю чоловіка, одного з найгірших расистів. Якби він прожив 50 років у твоєму безкласовому суспільстві, то все ще думав би – «негри». Як Маркс може стерти гидотність та ненависть расиста?

СЮ: [Широко розплющивши очі] Ми намагаємося змінити це століттями. Жодні правила чи закони у світі не можуть примусити полюбити когось.

Бекі: Дивися, ти кажеш, що знаєш, що окремі люди є важливими, і тобі потрібна система, яка це підтверджує. Тепер ти говориш, що справжнє зло походить із нас. Бо зовнішні закони чи правила хоч і можуть приборкати поведінку, але не можуть змінити її. Тож тобі потрібна система, яка стосувалася б внутрішнього зла, і рішення, яке могло б змінити щось радикально, а не лише поверхово. Правда? Це, власне, така система, яку я знайшла.

СЮ: Про яку революцію ти говориш?

(Пайперт) Коли я розповіла їй, що слідую за Ісусом, то, думаю, було б краще не цитувати її відповідь дослівно! Але після того, як вона оговталася від шоку, то запитала мене, звідки я знаю, що все це правда. Впродовж усієї нашої поїздки вона просила надавати аргументи на захист християнства. Вона уважно слухала, а коли ми приїхали, то сказала: «Я б хотіла зустрітися знову... Я їздила додому на вихідних, і до мене прийшла моя молодша сестра і сказала, що стала християнкою. Я відрізала їй, що це антиінтелектуально та необґрунтовано. У гніві я зібрала речі й поїхала геть, сказавши, що більше не хочу про це говорити. І ось сіла у автобус – біля Вас». Ми справді поклоняємося неймовірному Богові!³

ПРАКТИЧНІ ЗАПИТАННЯ

1. Які твердження вразили Вас і чому?
2. Сучасні люди припускають, що історія про сліпців та слона є правдивою і тому наvertати когось ніколи не є правильним. Як можна зруйнувати ці заперечення щодо Євангелія?
3. Як Бекі Пайперт розкриває актуальну тему на прикладі студентки-юриста? Яким чином вона говорить про свою віру? Як вона пояснює невідповідність? Як вона підлаштовує презентацію Євангелія до цього випадку?

¹ Дж. Стотт «Послання книги Дії апостолів» (*The Message of Acts*, с. 79-81).

² Л. Ньюбегін «Євангеліє у плюралістичному суспільстві» (*The Gospel in a Pluralist Society* с. 9-10, 170).

³ Адаптація розмови між Бекі Пайперт та афро-американською студенткою юридичного факультету в автобусі у м. Салем, штат Орегон.

Християнство Святого Письма

Як мені ставитися до тих, хто кривдить мене?

Заняття 7 | Курс 2

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ПРОЩЕННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка..

Боже та наше прощення

- Коли Бог виявив Свою славу Мойсеєві, то сказав, що Він *«прощає злих»*, однак *«не залишає провину непокарану»* (Вихід 34:6-7).
  - 1) Коли прийшов Ісус, ми побачили, як Бог через Своє відкуплення може бути і справедливим, і милосердним (1 Івана 1:7-9).
- Ісус каже: *«А коли ви не будете людям прощати, то й Отець ваш не простить вам прогріхів ваших»* (Матвія 6:15).
  - 1) Це не означає, що ми можемо заробити на Боже прощення, пробаючи інших, але ми можемо перевірити себе цим. Бо жодне серце, яке щиро покалось перед Богом, не може не пробачити.
- Божа благодать дає нам дві передумови для життя, повного прощення:
  - 1) *Емоційне смирення* – гіркота у серці на іншу людину залишати меться, якщо ми вважатимемо себе кращими, якщо будемо говорити: *«Я б ніколи такого не зробив!»* Ті, хто не пробачає, показують, що вони не прийняли свою власну гріховність.
  - 2) *Емоційне здоров'я* – Ви не можете вибачати комусь, якщо самі вимагаєте уваги та постійно невпевнені. Якщо Ви пізнали Божу любов та прощення, то є певна межа, глибше за яку Ви не зможете бути зранені. Людина, яка хоче Вас скривдити, не може порушити Вашу справжню ідентичність, гідність та значущість. Чим більше ми радіємо у власному прощенні, тим швидше ми будемо пробачати іншим.

Рівновага

Якщо наше прощення справді відображає прощення Бога, то ми повинні поважати справедливість, як і Він.

- Коли люди кривдять нас, то ми мусимо повністю покинути думки про відплату чи помсту, однак, водночас, ми не повинні нехтувати несправедливістю чи серйозним гріхом.
  - 1) Любов не в тому, щоб дозволяти людині просто втікати з гріхом. Це не є любов:
    - до кривдника, який продовжує чинити зло;
    - до інших, яких можуть скривдити у майбутньому;

- до Бога, Який засмучений.
  - 1) Грань між праведним гнівом заради Бога та самоправедним бажанням помсти через зранену гордість є дуже тонкою, і її складно провести.
- Природна відповідь на більшість кривд – це мовчати зовні, але всередині горіти у полум'ї образи та недобррозичливості.
- Відповідь Євангелія є протилежною. Ми повинні відкрито докорити злу, але без будь-якого бажання помсти (Римлян 12:14, 20-21).
  - 1) Тільки якщо Ви щиро були прощені зсередини, Вам вдасться праведно докорити за зло, не скривдивши людину у відповідь.
  - 2) Лише якщо Ви пробачили кривдникові й бажаєте йому добра в усьому, лише тоді Ваші слова не зневажатимуть і матимуть потенціал змінити його серце.

Визначення прощення

- Простити – це зректися права шукати відплати для того, хто скривдив нас.
  - 1) Гріхи є «боргами» (Матвія 6:12), які можна:
    - примусити кривдника виплатити, скривдивши його у відповідь, аж доки не втамуємо свою «справедливість»;
    - заплатити самому, пробачивши та проковтнувши біль.
  - Як можна заплатити борг самому?
    - 1) Відмовитися прямо кривдити людину.
    - 2) Відмовитися обговорювати людину з поганой сторони перед іншим.
    - 3) Відмовитися прокручувати у голові недобррозичливість до людини.
    - 4) Замість бажання болю, щиро молитися за зростання людини.
- Прощення дарують раніше, ніж його відчують.
  - 1) Це обіцянка відмовитися від того, що написано вище, і молитися за кривдника, нагадуючи собі про Божу благодать до тебе.
  - 2) Хоча це надзвичайно важко та боляче, бо ми несемо на собі ціну гріха, який прощаємо. Але це:
    - поглибить наш характер;
    - звільнить нас, щоб говорити з людиною і допомагати їй;

- приведе до любові та миру, замість гиркоти.
- Беручи на себе ціну гріха, ми чинимо як Ісус. (Колосян 3:13; Матвія 18:21-35).

Які твердження Вас вразили і чому?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Матвія 18:21-35

1. Як притча у віршах 23-35 відповідає на запитання Петра у вірші 21?

2. Як образ грошового боргу допомагає нам зрозуміти, що означає прощати всілякі гріхи?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 3

Матвія 5:23-24; 18:15-17

1. Коли, на основі цих двох уривків, ми повинні робити крок примирення, якщо стосунки потребують зцілення?

2. Які практичні поради можна отримати з розділів 5 та 18 Євангелія від Матвія?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Християни покликані покинути гіркоту, бути довготерпеливими, готовими пробачати, навіть якщо сторона кривдника не виявляє покаєння. З іншого боку, їхня жага до справедливості, що ґрунтується на Господі, їхня турбота про Божу славу, забезпечать те, щоб не було потурання гріху».

– Дон Карсон¹

«Прощення – це спосіб боротися з емоціями, відмовляючи собі у злій насолоді прокручувати образу в голові. Колись я був заручений із молодію дівчиною, яка, зрештою, передумала. Я пробачив їй, але поступовими «виплатами боргу» протягом року. Коли говорив із нею і відмовлявся згадувати минуле, коли відрікся від своїх ревнощів та жалю до себе, коли бачив її з іншим чоловіком, коли хвалив її перед іншими, хоча насправді мені хотілося заплямувати її репутацію. Такими були ці «виплати», яких вона, однак, ніколи не бачила. А я не бачив її «виплат»... однак знаю, що вона теж пробачила мені... Прощення – це більше, ніж просто відмова від ненависті до людини. Це також вибір виявляти кривдникові любов та прийняття... Біль є наслідком гріха. З ним неможливо впоратися легко. Дерево, цвяхи та біль – це валюта прощення, це та любов, що зцілює».

– Дан Гемільтон²

«Прощати не вдається, тому що я виключаю свого ворога навіть зі списку людей, а себе виключаю зі списку грішників. Але ніхто не може довго перебувати у присутності Бога розп'ятого Месії, не зруйнувавши таке подвійне виключення і не перемістивши ворога зі сфери нелюдяності у сферу людяності, а також себе із сфери гордої невинності у сферу звичайної гріховності. Коли ми знаємо, що кривдник не буде вічно тріумфувати над жертвою, тоді ми вільно бачимо людськість у такій людині та виявляємо Божу любов до неї. І коли ми знаємо, що Божа любов більша за будь-який гріх, то ми здобуваємо вільність, щоб побачити себе... і ще раз зрозуміти власну гріховність».

– Мирослав Вольф³

«Чому ми тримаємо образу? По-перше, це вивищує нас над людиною, яка нас образила. Це також дає нам виправдання, щоб насолоджуватися унікальними планами помсти – такими як завдавати болю людині, уникаючи дружби з нею. По-третє... Ми теж згадуємо старі рани, щоб завдавати собі болю. [Чому?]... Ми почуваємося шляхетно та гідно, неначе чесна людина, яку несправедливо скривдили. Для нас це шанс виправдати себе. Але ми також і ненавидимо цю гіркоту. Вона вганяє нас у депресію, позбавляє нас вдячності, просочується в інші стосунки... Якщо ми не можемо відділити людей від їхніх гріхів, то ми ув'язнюємо себе у своєму болючому минулому. Ми дозволяємо, щоб наша ненависть стала нашим майбутнім. Змінити таке майбутнє можна, лише відпустивши людей із їхнього минулого».

– Льюїс Смідз⁴

«Прощення – це не одноразова дія. Прощення охоплює всю нашу сутність, усе наше життя. Його центральна мета – примирити та відновити спільноту: з Богом, одне з одним та з усім творінням. Прощення – це запропонувати майбутнє, яке не зв'язане минулим. Прощення – це бажання знайти вихід для примирення. Прощення – це не просто «перемотане назад» життя і відпущення провини, це також процес, який передбачає перспективу відновлення стосунків у майбутньому. Інколи примирення вимагає розлуки, особливо якщо ситуація включала насильство. Але воно також вимагає боротьби, щоб бажати добра ворогам, навіть якщо ми не можемо зустрітися з ними, якщо вони не розкаялися чи навіть тоді, коли ми праведно гніваємося. Межі можуть бути корисними. Але вічні безнадійні межі – ні.

– Л. Грегорі Джонс⁵

5. У п'ятій цитаті йдеться про більший контекст прощення, а саме – відновлення стосунків. Які кроки ми можемо зробити в цьому напрямку після того, як нас скривдили? Що нам робити, якщо наш кривдник не хоче примирення з нами?

¹ Дон Карсон *«Любов у важких місцях»* (*Love in Hard Places*, Crossway, 2002), с. 83.

² Дан Гемільтон *«Прощення»* (*Forgiveness*, Inter-Varsity, 1980), с. 10.

³ Мирослав Вольф *«Вигнання та примирення»* (*Exclusion and Embrace*, Abingdon, 1996), с. 124.

⁴ Льюїс Смідз *«Любов у межах»* (*Love Within Limits*, Eerdmans, 1989) с. 74-44 та «Прощайте і забувайте» («Forgive and Forget»).

⁵ Л. Грегорі Джонс «Прощення» у книжці *«Практична віра»* (*Practicing our Faith*, Д. Басс, Хосе-Бас, 1997).

Християнство Святого Письма

Як мені ставитися до грошей?

Заняття 8 | Курс 2

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ГРОШІ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Спільнота радикальної щедрості

«Вони розділяють стіл з усіма, але не діляться з усіма своїм ліжком. Вони бідні, але багатьох збагачують. Їм бракує всього, та водночас вони мають вдосталь речей». Лист до Діогнетуса, приблизно 100-150 н. е.

На відміну від своїх сусідів, у християн був безлад із грошима, але не з тілами. Вони ділилися своїми маєтками пропорційно та з радістю, – щось таке, чого досі не бачила матеріалістична культура. Ця радикальна щедрість почала проявлятися відразу після воскресіння, коли «Вони продавали маєтки та добра, і всім їх ділили, як кому чого треба було» (Дії 2:45). «І жоден із них не вважав що з маєтку свого за своє» (Дії 4:32).

Принципи радикальної щедрості

Десятина

У Старому Завіті читаємо про заклик до віруючих давати 10% від свого прибутку. У Новому Завіті ніде чітко не написано про десятину, але у Матвія 23:23 Ісус картає фарисеїв за те, що вони не хочуть віддавати більше за десятину, хоча у спільноті є потреби.

- Це означає, що хоча церква не може вимагати від своїх членів віддавати певну суму грошей, Ісус припускає, що Його послідовники не обмежуватимуться десятиною.
- Це – логічно. Адже у нас є більші привілеї, радість, знання та сила, ніж у наших предків у вірі, то як ми можемо бути скупішими з нашими маєтками?
- Тому десятина – це мінімальне неписане правило для християн, які хочуть по-євангельськи жертвувати церкві, бідним та іншим.

Надлишок та жертва

Надлишок – Ісус застерігає від того, щоб «*нагромаджувати*» понад те, що нам справді потрібно (Луки 12:21).

- Хоча майже неможливо провести чітку лінію між необхідністю та розкошами, достатньо знати, що більшість середнього класу у США має постійно збільшувати відсоток своїх пожертв – понад десятину.

Жертва – у житті можуть бути різні періоди, коли ми не можемо давати десятину, але все ще виконувати наші обов'язки. Проте фундаментальнішими за принципи десятини є принципи пожертви.

- Павло розповідає нам про церкву, яка жертвувала «*навіть понад силу*» (2 Коринтян 8:3). Їхнє пожертвування стосувалося щоденного життя (скільки вони витрачали на одяг, подорожі, дім тощо).
- Якщо віддаємо десятину, але це не впливає на наше життя, то нам треба давати більше. Але якщо ми не віддаємо менше за десятину, але це впливає на наш щоденний стиль життя, то наша совість може бути спокійна.

Спільнота

Мало людей назвуть себе матеріалістами, але багато обманює самих себе. Як нам уберегтися від цього?

- Основний принцип пожертви такий: «*Але кожного дня заохочуйте один одного, доки зветься Сьогодні, щоб запеклим не став котрий з вас через підступ гріха*» (Євреїв 3:13). Ми повинні ділитися своїм доходом та тим, як ми витрачаємо свої кошти, принаймні з іншими християнами.
- Ми маємо разом обговорювати ті вибори у нашому стилі життя, які стосуються відпочинку, зайнятості дітей, подорожей тощо. Без таких обговорень і відповідальності не можна бути впевненими, що ми не обманюємо самих себе.
- Жадібність існує, однак Біблія не дає чітких та швидких визначень жадібності. Це варто розглядати у контексті століть, культур та економічних систем.
- Конкретні речі треба обговорити у спільноті.

Динаміка радикальної щедрості

Ісус сказав, що де скарб твій, там буде і серце твоє (Матвія 6:21).

- Ми завжди найлегше віддаємо гроші там, де є наше справжнє спасіння, надія та сенс у житті.
- Якщо Ісус – саме Той, Хто спас нас, то ми легко віддаватимемо наші кошти на Його працю та на життя людей.

- Якщо ми покладаємо нашу справжню надію на свою зовнішність, статус, комфорт, то ми легко витратимо кошти на ці речі. Пожертвування у такому разі видаватиметься важким.
- Щедрість – це перевірка серця.

Які твердження вразили Вас та чому?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Луки 11:37-42

1. Що Ісус виявляє у діяннях фарисеїв? Що це означає для нас?

2. Що Ісус засуджує у фарисеях? Що це означає для нас?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 3

2 Коринтян 8:1-15

**1. Чому християни не потребують заповіді давати і давати щедро?
(Вірш 8)**

**2. Які практичні поради дає цей уривок тим, хто хоче знати:
«Скільки ж мені давати?»**

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Коли ми одружилися вісімнадцять років тому, то вирішили жертвувати десятину з мого скромного прибутку, як поступову десятину, а тоді збільшувати цей відсоток, якщо Бог збільшуватиме щорічну опіку над нами... Загальний дохід сім'ї зараз є на 4000\$ нижчим, ніж середньостатистичний дохід у нашому районі. Попри те ми можемо віддавати понад 30% нашого доходу нашій церкві, іншим християнським організаціям та окремим християнським служителям. Вже п'ятий рік поспіль нам вдається віддавати понад 30%. Також мушу одразу визнати, що ми живемо у великому зручному будинку за містом. Нашими сусідами є люди з робітничого класу або на пенсії, а наш район оточують значно заможніші помешкання, куди переїхала більшість моїх колишніх сусідів. Ми з радістю даруємо гарні подарунки нашим дітям, щоб вони не вирізнялися з-поміж своїх однолітків вищого соціально-економічного класу. Ми також хочемо насолоджуватися відпочинком, різними культурними і спортивними заходами, обідами в ресторанах (хоча у порівнянні з нашими заможнішими друзями у нас це виходить не так часто). Ми відмовляємося від боргів, окрім кредитів на житло та навчання. Машини купували тільки за готівку, а не у кредит. Продукти купували оптом, за знижками, на розпродажах та блошиних ринках. Ми не нагромадили купу одягу, як це зазвичай трапляється на Заході. Також усе, що я написав, не означає, що я вірю, що заощадження, інвестиції, страхівки та пенсійні фонди є поганими. У мене все це також є, і я сподіваюся, що ці фонди будуть зростати. Хоча я і чув про інших, які прийняли набагато радикальніший і простіший спосіб життя, Бог ще не повів мене у наслідуванні їхнього прикладу навіть після тривалого обговорення, молитви та роздумів. У двох словах: у мене заможне матеріальне життя, але я не є особливо зразковим прикладом жертвності. Зараз у середньому американська сім'я жертвує 3% доходу на людину, та я гадаю, що ми можемо значно більше постаратися!».

– Крег Блумберг⁵

«Через Євангелію ми маємо допомагати навіть тоді, коли це завдає нам страждань... Бо ж як іще нам носити тягарі одне одного? Якщо ми ніколи не полегшуємо тягарі одне одного, хіба що тоді, коли це не обтяжує нас, то як ми зможемо носити тягарі одне одного, якщо самі не носимо жодного тягаря?»

– Джонатан Едвардс⁶

Особистий меморандум – грудень 1868

«Мені 33 роки, і я заробляю 50 тисяч доларів на рік. У наступні 2 роки я можу так влаштувати свій бізнес, що й надалі заробляти 50 тисяч доларів на рік. При цьому я можу не працювати, але я вирішив витратити цей надлишок на благодійність. Відкидаю будь-яке примноження капіталу, окрім як для допомоги ближнім...

... Чоловік мусить мати ідола. Нагромадження багатства – це одна з найгірших форм ідолопоклонства. Жоден ідол так не псує, як поклоніння грошам. Я не можу прив'язуватися ні до чого, з чим маю справу. Мені треба ретельно обирати стиль життя, щоб він облагороджував мене. Якщо ж продовжувати перейматися та клопотатися нагромадженням багатства, то це роз'їдатиме мене зсередини і я не матиму шансу одужати. Тому я піду на пенсію у 35...»

– Ендрю Карнегі⁷

- 2) Нехай це буде на жертвовному рівні. Визначте ті жертви, на які Вам треба буде піти задля цього.
- 3) У молитві визначте, як ця пожертва має бути розподілена, щоб приносити славу Богові.
- 4) Визначте проміжки часу, коли Ви будете жертвувати, а також спосіб контролю над тим, чи вдається Вам виконувати свій план.

¹ Л. Вішер *«Десятину у ранній церкві» (Tithing in the Early Church, Fortress, 1966)*, с. 10.

² Крег Блумберг *«Ні багатства, ні бідності» (Neither Riches nor Poverty, Apollos, 1999)*, с. 136.

³ Там же, с.132.

⁴ Там же, с.145.

⁵ Там же, с. 248-249.

⁶ Джонатан Едвардс «Обов'язок благочинності» у *Ділах («The Duty of Charity» in Works, за редакцією Едварда Гікмана, том 2, (Banner of Truth, 1974)*, с. 171.

⁷ Цитата Ос Гіннеса *«Заможність і добродичність: гроші, пожертви та турбота у вільному суспільстві» (Doing Well and Doing Good: Money, Giving, and Caring in a Free Society, Navpress, 2001)*, с. 281-282.

Християнство Святого Письма

Як мені ставитися до любові та шлюбу?

Заняття 9 | Курс 2

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ШЛЮБ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Яка мета шлюбу згідно з Біблією?

- Збудувати зразкову спільноту Царства в очах світу (1 Коринтян 7). Християни повинні обирати партнерів насамперед не задля особистої реалізації чи соціального статусу/безпеки. Ми обираємо шлюб та партнера радше для того, щоб це було знаком майбутнього царства.

1) Ми одружуємося, щоб показати, як Божа благодать творить єдність, незважаючи на бар'єр статі, та об'єднує людство.

2) Ми одружуємося, щоб виховувати дітей, створюючи нову християнську спільноту, де стосунки правди та любові існують у взаємозалежній рівновазі.

- Бути прикладом для нашого партнера у шлюбі через жертвоне служіння (Ефесян 5). Християни мають обирати шлюб не лише через те, що хочуть вони, але у світлі того, ким вони можуть стати. Ми покликані розвивати бачення служіння нашому партнеру у шлюбі. Це – присвята на все життя задля майбутньої краси і слави нашого партнера.

1) Ми хочемо робити все можливе, щоб бути рушієм таких змін, тому розробляємо стратегії служіння нашим партнерам, які виправлятимуть, утверджуватимуть та пробачатимуть.

2) І, звісно, нічого так не допоможе нашій дружині чи чоловікові зростати, як те, що він (вона) також буде посвячений(а) нашому зростанню.

3) Такий погляд на шлюб дає у довгостроковій перспективі велике особисте наповнення, але не поверхнево і не без жертвонності, як це часто бачимо на прикладі сучасних пар.

Яка мета неодруженого/незаміжного життя згідно з Біблією?

- Християнство було першою релігією, яка визнала самотнє життя повноцінним. Павло у розділі 7 Першого послання до коринтян називає повноцінним вибором людини як шлюб, так і самотнє життя.

1) Традиційні культури схильні перетворювати шлюб та сім'ю на ідола, тому неодруженість/незаміжність сприймається як неповноцінність.

2) Сучасна західна культура схильна робити ідола з особистої свободи, тому шлюб відтягується чи висміюється.

3) Християнство не робить ні того, ні іншого. Найсильніші узи – не крові, а віри (Марка 3:31-35), тому Церква є нашою верховною безпекою та спільнотою у житті.

- Якщо через Євангеліє ми вбачаємо нашу безпеку та надію у Христі, то не будемо боятися шлюбу, а також і не бажатимемо його надмірно. Це означає, що неодружені/незаміжні християни повинні періодично перебувати у пошуку.

1) Хоча більшість часу ми можемо бути пасивними, чекаючи, поки хтось з'явиться у нашому житті, може бути інший час, коли ми активно шукатимемо партнера для шлюбу серед людей, на яких ми раніше, можливо, не звертали уваги.

- Як Павло зауважує у 1 Коринтян 7, перевагою самотнього життя є велика кількість часу та ресурсів, які можна використати для інших служінь.

Яка мета сексу згідно з Біблією?

- Секс – це Божий спосіб, через який одна людина говорить іншій: «Я повністю належу тобі, у всіх аспектах – соціально, офіційно, економічно, духовно та емоційно».

1) У 1 Коринтян 6:17 Павло забороняє секс між неодруженими.¹ Він говорить, що недоречно віддавати своє тіло комусь, із ким ти не розділиш усього свого життя.

2) Сексуальна цілісність означає, що ми не маємо права відділяти тіло від решти життя. Не віддавайте своє тіло, якщо не готові віддати ціле своє життя.

- Якщо фізичне єднання є вираженням єднання всього життя, тоді секс поглиблює довіру та любов між людьми.

1) Секс поза шлюбом – це прохання про фізичну єдність без бажання віддати свою свободу.

2) Тому секс – це Божий спосіб цілковитої присвяти себе іншій людині. Це відображає нашу повну присвяту Христу (Ефесян 5:22).

3) Якщо ми використовуємо секс для фізичної та емоційної насолоди, то послаблюємо нашу здатність до такого посвячення.

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Що не так із бажанням одружитися заради особистого задоволення чи соціального статусу та безпеки?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Буття 2:18-24

1. У вірші 20 читаємо, що Адаму (буквально) «не знайшлося допомоги». Поміркуйте про інше вживання цього слова у Вихід 18:4, Псалом 120:1-2, Осії 13:9. Що це говорить нам про жінку?

2. У вірші 24 читаємо «тому» чоловік пристане до жінки. Про яку причину йде мова?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 2

1 Коринтян 7:27-31

- 1. Чому цей уривок видається таким негативним стосовно шлюбу?**

- 2. У віршах 29-31 Павло припускає, що Боже Царство вже частково тут, але ще не цілком. Яким є практичне застосування такої віри?**

- 3. Коли Павло писав ці слова, ще не існувало суспільства, де бути неодруженим/незаміжньою було б нормальною формою життя. Чому так було? Чому Євангеліє це змінило?**

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 3

Ефесян 5:25-28

- 1. Що, згідно з віршами 26-27, є метою Христа для Церкви? Що тоді, відповідно до вірша 28, має бути метою кожного чоловіка та жінки у шлюбі?**

- 2. Про що ця мета шлюбу говорить людям, які бояться одружуватися?**

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 4

Матвія 5:27-30

1. Як Ісусове вчення нівелює класичну ідею подвійних стандартів щодо чоловічої та жіночої сексуальності?

2. Від чого Ісус нас застерігає? До чого Ісус нас спонукає?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка..

«Негайне еротичне збудження – це найбільш поверхнева перевага статевого акту. Розкриття тіла, яке збуджує та супроводжує таке бажання, може бути надзвичайно символічним та могутньо цілющим. Тут відбувається зцілення – конкретний знак того, що відбувається у наших стосунках – ми розкриваємо свою душу, наші найглибші страхи та жадання. Коли я ніжно дивлюся на тіло іншої людини і коли відчуваю ніжність її ласки, коли вона приймає і торкається найінтимніших частин мого тіла, лагідно пестячи мою душу... Принаймні так здається, коли все гаразд. Тому зрозуміло, що статеві стосунки можуть бути лише у шлюбі. Бо взаємна відкритість та ніжне прийняття – це не одномиттєва дія. Це делікатне полотно, яке ми будемо ткати усе життя. Секс із випадковою людиною, фізичне розкриття та ласки руйнують його життєдайну та цілющу природу».

– Джон Вайт²

«Жахливість сексу поза шлюбом полягає у тому, що ті, хто ним займається, намагаються відокремити один тип єдності (сексуальний) від усіх інших типів, які були задумані, щоб перебувати у цілковитій єдності. Християнське ставлення не означає, що є щось погане у сексуальному задоволенні – так само, як і немає нічого поганого у задоволенні від їжі. Але це означає, що не можна відокремлювати тільки одне задоволення – так само, як ми не відокремлюємо задоволення смаку, не ковтаючи та не перетравлюючи їжу, випльовуючи її».³

«Інколи ми кажемо про чоловіка, який блукає містом, що «він хоче жінки». Але якраз жінки він не хоче. Він хоче задоволення, яке жінка може дати... [Справжня любов] спонукає чоловіків справді хотіти не [просто] жінки, але однієї єдиної жінки. Якимось дивовижним чином закоханий бажає саму закохану, а не задоволення, яке вона може йому дати».⁴

«Коли любимо, то наше серце може бути розбитим. Якщо хочете вберегти його цілісним, то не віддавайте його нікому... уникайте будь-яких труднощів, замкніть його на замок... Але під цим замком – безпечним, темним, незворушним, задушливим – Ваше серце зміниться. Воно не розіб'ється, воно стане непробивним, непроникним та невідкупним».⁵

«Напевно, неможливо любити будь-яку людину «занадто сильно». Ми можемо любити когось забагато, *порівнюючи* з нашою любов'ю до Бога. Але проблема у тому, що у нас мало любові до Бога, а не у тому, що багато любові до людини. Безладність – саме у цьому».

«Бути закоханим – це чудово, але не найкраще... Любов у іншому сенсі, не просто у сенсі «закоханості», – це не лише почуття. Це глибока єдність, яку підтримує воля та зміцнює свідомий вибір, а підкріплює (у християнському шлюбі) благодать Бога. Вони мають цю любов одне до одного навіть тоді, коли їм не подобається щось одне в одному... Саме на такому двигуні працює шлюб – все розпочалося з вибуху закоханості».⁷

«Ми не повинні намагатися знаходити абсолют у тілі. Не варто урізати гру та сміх з постелі любові. Це не означає, що нам треба виспівувати дуети кохання без кінця у стилі душєроздираючих Трістана та Ізольди. Краще співаймо, як Папаґєно та Папаґєна».⁸

– К. С. Льюїс

ПРАКТИЧНІ ЗАПИТАННЯ

- 1. Які твердження вразили Вас та чому?**
- 2. У першій цитаті йдеться про християнський принцип, що секс має бути лише у шлюбі. Як (згідно з тим, що ми вивчили) Ви відповіли б на поширені заперечення щодо цього принципу?**
- 3. Третя цитата стосується сили сексуального бажання та потягу. Які практичні поради молодим неодруженим/незаміжнім християнам допоможуть їм жити цнотливим життям?**
- 4. Наскільки активним (чи пасивним) має бути християнин у пошуках шлюбу?**

5. На основі того, що ми вивчили, як ми можемо дізнатися, коли нам одружуватися з кимось чи виходити за когось заміж?

6. Для одружених: як останні чотири цитати дають нам практичні поради для покращення наших шлюбів?

¹ Ентоні Тиселтон *«Перше послання до коринтян: коментарі до грецького тексту»* (*The First Epistle to the Corinthians: A Commentary on the Greek Text* (Eerdmans, 2000, с. 474. «Хіба ви не знаєте, що той, хто злучується з розпусницею, стає одним тілом із нею? Бо каже: Обидва ви будете тілом одним... Утікайте від розпусти... Хіба ви не знаєте, що ваше тіло то храм Духа Святого, що живе Він у вас, якого від Бога ви маєте, і ви не свої? Бо дорого куплені ви. Отож прославляйте Бога в тілі своєму» [1 Коринтян 6:16, 18, 19, 20]. Буття 2:24 – «і стануть вони одним тілом стосується шлюбного союзу, але Павло використовує це, говорячи про будь-яке сексуальне єднання... Тому він не знецінює секс, а навпаки. У цій сфері Павло значно випереджав культуру першого століття, вбачаючи у сексі форму близькості та особистого посвячення, яке охоплювало цілу людину. Це не просто маніпуляція якоюсь окремою функцією тіла. У такому контексті питання постає про передачу себе повністю тому, кому ми належимо.

² Джон Вайт *«Осквернений Ерос»* (*Eros Defiled*, IVP, 1977, с. 18-19).

³ К. С. Льюїс *«Просто християнство»* (*Mere Christianity*, книга 3, ч. 6).

⁴ К. С. Льюїс *«Чотири любові»* (*The Four Loves*, ч. 5).

⁵ К. С. Льюїс, *«Чотири любові»* (*The Four Loves*, ч. 6).

⁶ К. С. Льюїс, *«Чотири любові»* (*The Four Loves*, ч. 6).

⁷ К. С. Льюїс *«Просто християнство»* (*Mere Christianity*, книга 3, ч. 6).

⁸ К. С. Льюїс *«Чотири любові»* (*The Four Loves*, ч. 5).

Християнство Святого Письма

Як мені ставитися до своєї праці?

Заняття 10 | Курс 2

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ПРАЦЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Боже творіння та наша праця

Важливість праці

- Люди, створені у раю, отримали працю (Буття 2:15) до гріхопадіння та до того, як у світі відбулося все погане.
- Саме тому праця не є прокляттям. Це щось, для чого ми створені. Без праці настає відчуття значної внутрішньої втрати та порожнечі.
- Хоча гріх часто робить працю важкою, а ми самі часто розчаровуємося через неї (Буття 3:17), по суті, вона є доброю.

Доброта будь-якої праці

- Людська праця означає бути партнером Бога у Його праці. Це пряме застосування тексту Буття 1-2.
- Оскільки Дух Божий не просто рятує душі, але й підтримує, доглядає та оновлює матеріальний світ Святим Духом (Псалом 103:30; 144; 146), то виробництво одягу, вивчення права, оброблення поля, лікування тіла, розвиток науки та виховання дітей – усе є частиною Божої праці. Бог не лише посилає місіонерів у світ читати проповіді, але й лікарів, щоб лікувати, учителів, щоб навчати мудрості і т. д.
- Тому погляд на те, що праця митця чи банкіра є світською, а праця служителя у церкві – духовною, не є біблійним поглядом. Бог також є митцем та інвестором матеріального світу. А у розділі 1 Буття читаємо, що Божі руки буквально у порохи – Він також працює руками. Тому будь-яка праця є гідною.

Межі праці

- Той факт, що Сам Бог відпочив після праці (Буття 2:2), доводить, що праця – це не все, що є у житті.
- У нас не буде значущого життя без праці, але ми не повинні перетворювати працю на сенс свого життя. Зробити будь-яку працю, навіть служіння, сенсом нашого життя – це створити собі ідола.

Відкуплення Ісуса та наша праця

- Як і антична – грецька – так і сучасна філософія, мають схильність відділяти віру та вірування від публічного світу та життя. Це називається дуалізмом.
- Але Біблія не підтримує такого розрізнення на святе і світське. Ми не можемо відділити віру свого серця від своєї праці та публічного життя.
- Кожна із частин нашого життя – праця, сім'я, громадянська позиція, відпочинок – має бути на Божу славу (1 Коринтян 10:31).
- «На славу Бога» означає, що Він є найголовнішим, тому в кожній сфері нашого життя треба запитати себе: «Якщо Бог є найважливішим, тоді як я маю вести свій бізнес? Як мені витратити свої гроші? Як мені жити у своєму місті?»

Праця та відпочинок

Одна з ключових тем у Біблії – це відпочинок, *шабат* (субота).

- Ісус є Господом суботи (Марка 2:27-28) – Господом відпочинку! Ісус заохочує нас прийти до Нього – і Він *«заспокоїть нас»*, дасть нам відпочинок (Матвія 11:28-30). Ніхто інший цього не зробить.
- «Шабат» означає регулярно відходити від праці та насолоджуватися її результатом.
  - 1) У книзі Повторення Закону 5:12-15 Бог пов'язує шабат зі звільненням від рабства. Будь-хто, хто не може відпочити від праці, є рабом – рабом власного успіху, матеріалістичної культури, експлуататорських начальників або й усього переліченого.
  - 2) Вони будуть використовувати нас і зловживатимуть нами, якщо ми не будемо правильно практикувати шабат. Шабат – це проголошення свободи.
- Зовнішній відпочинок тіла, однак, неможливий без внутрішнього відпочинку від тривоги та напруження. Потрібно глибоко відпочивати у душі в завершеній праці нашого спасіння, яке здійснив Христос (Євреїв 4:1-10), щоб уникати перепрацьовування. Лише тоді ми зможемо регулярно відходити та відпочивати від своєї праці.

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Які є практичні застосування біблійного вчення того, що вся праця є доброю та гідною і ми не маємо відокремлювати її від Божої праці?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Ефесян 5:21; 6:5-9

1. Вірш 21 містить ключовий принцип усіх стосунків, які з нього випливають: дружин та чоловіків, батьків та дітей, панів та рабів. Який вплив це має на стосунки у праці?

2. Які практичні кроки, що стосуються працівників, ми бачимо у цьому тексті?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 3

Луки 5:4-11; Матвія 11:28-30

- 1. Євангеліє від Луки, розділ 5. Усе вказує на те, що учні продовжували займатися своїм ремеслом, але тепер їхнє ставлення до праці дуже змінилося. Яким чином цей уривок показує нам, як Ісус змінює наше ставлення праці?**

- 2. Розділ 11 Євангелія від Матвія. Ісус обіцяє дати нам відпочинок (заспокоїти нас). Яким чином глибокий відпочинок, який Ісус дає нам у Євангелії, змінює наше ставлення до праці?**

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка..

«Церква не має чіткої системи щодо правильної економічної поведінки у світі. Замість цього вона передає своїм членам ключове релігійне та моральне бачення і дозволяє їм самим виокремити наслідки цього бачення у їхньому житті у світі. Християнські явища покликання, вдячності, скромності та смирення, співчуття та справедливості, життя у завіті, поваги до природного світу та – понад усе – виправдання благодаттю, а не справами – усе це має великий сенс у сучасному економічному світі».

– Роберт Бенне¹

«Мій настрій погіршувався кожних вихідних, а вже під вечір суботи я була «вбита» й понура. Моя звичайна рутинна, яка включала пізній сніданок із друзями та теревені про пригоди у пошуках кохання та успіху у кар'єрі, робила мене дуже неспокійною. Через якийсь час самотності я зробила щось, чого не робила, відколи перестала бути підлітком. Я почала заходити до синагоги поблизу... Зрештою, я зрозуміла, що зі мною не так. Я страждала від браку суботи... Існують видимі докази того, що наше ставлення до праці є викривленим. Стану на захист інституції, яка зуміла подолати трудоголізм протягом тисячоліть. Більшість людей хибно вірить, що для того, щоб перестати працювати, треба просто не працювати. Але винахідники суботнього відпочинку розуміли, що все набагато складніше. Ти не можеш переключитися так раптово і швидко. Саме тому пуританські та єврейські суботи були такими вимогливими і примусовими. Правила існували не для того, щоб мучити вірних. Переривання безперервного кола зусиль вимагає дивовижних вольових зусиль, які треба зміцнювати через звикання та соціальну підтримку».

– Джудіт Шулевіц²

«Можна погодитися, що шабат став ключовим для єврейської віри у пустелі. Імперський тиск Вавилону без кінця вимагав продуктивності, але ця практика звичайного відпочинку голосно заявляла, що життя людей віри не відзначатимуться [економічними] очікуваннями. Тому шабат – це акт відмови та спротиву, рішуче ствердження іншої ідентичності, що ґрунтується на Божій свободі та дає соціально-економічну свободу будь-якій системі виробництва та ідеології товару».

– Вальтер Брюгеманн³

«Євангеліє Ісуса вказує нам і справді заохочує нас бути на вістрі всієї культури, пояснюючи через історію, музику, мистецтво, філософію, освіту, поезію, політику та теологію світогляд, який нестиме історичний християнський виклик модернізму та постмодернізму і приведе нас до ери *постпостмодернізму*, де буде радість, гумор, лагідність, тверезе судження та справжня мудрість. Я вірю, що всі ми ставимо собі запитання: якщо не зараз, то коли? А якщо ми усвідомили це бачення, то будемо запитувати себе: якщо не ми, то хто? І якщо ключ до розв'язання цього завдання – це Євангеліє Ісуса, то що тоді?»

– Н. Т. Райт⁴

- ¹ Роберт Бенне «Покликання церкви в економічному житті» («The Calling of the Church in Economic Life» у книжці *«Два Божих міста» (The Two Cities of God)*, за редакцією Карла Браатена (Eerdmans, 1997), с. 102, 107
- ² Дж. Шулевіц *«Поверніть шабат» (Bring Back the Sabbath)*, журнал «Нью-Йорк Таймз», 2 березня 2003)
- ³ Вальтер Брюгеманн «Шабат як дієва віра» («Sabbath as Active Faith» у журналі *«Сандей Мергазін»*, літо 2002). Коли євреї були розпорошені і жили у язичницьких суспільствах, то практика шабату була відмінною від навколишніх культур і свідчила тим мешканцям про природу Бога.
- ⁴ Н. Т. Райт *«Виклик Ісуса» (The Challenge of Jesus, IVP, 1998)*

